

Fransin Rivers

ISKUPLJENJE LJUBAVI

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

Francine Rivers

REDEEMING LOVE

Copyright © 1997 Francine Rivers

Onima koji pate i oskudevaju.

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Koji je među vama bez grijeha neka najprije baci kamen
na nju.*

Jevanđelje po Jovanu 8:7

Prolog

*Knez mraka je plemić.**
Vilijam Šekspir

NOVA ENGLJESKA, 1835.

Aleks Staford je upravo onakav kako ga je mama opisala. Visok i markantan. Sara nikad nije videla tako lepog muškarca. Iako u prašnjavom jahaćem odelu i kose vlažne od znoja, izgledao je kao prinčevi iz priča koje je mama čitala. Sari je srce brže zakucalo od nesputane radosti i ponosa. Nijedan otac koga je viđala na nedeljnoj službi nije mu bio ravan.

Pogledao ju je tamnim očima i srce joj je zapevalo. Obukla je najlepšu plavu haljinu i belu kecelju, a mama joj je vezala pletenice ružičastim i plavim trakama. Dopada li se tati kako izgleda? Mama je rekla da mu je plavo omiljena boja, ali zašto se nije osmehnuo? Možda se vrpeljila? Mama joj je kazala da stoji pravo i mirno, i da se ponaša kao dama. Uverila ju je da će mu se to dopasti. Međutim, nije delovao zadovoljno.

„Zar nije lepa, Alekse?“, pitala je mama. Glas joj je zvučao čudno... napregnuto, kao da se guši. „Zar nije najlepša devojčica koju si ikad video?“

* *Kralj Lir*, preveli Živojin Simić i Sima Pandurović.

Sara je videla kako su tatine tamne oči sevnule. Nije delovao zadovoljno. Izgledao je ljuto. Kao mama ponekad kad Sara previše priča ili ne prestaje da zapitkuje.

„Samo nekoliko minuta“, dodala je mama brzo. Prebrzo. Boji li se? Ali zašto? „Samo to tražim, Alekse. Mnogo bi joj značilo.“

Aleks Staford pogleda Saru. Skupio je usne i ćutke se zagledao u nju. Sara je stajala što je mirnije mogla. Jutros se dugo posmatrala u ogledalu i znala je šta će on videti. Imala je očevu bradu i nos, a majčinu plavu kosu i svetlu put. I oči su joj bile kao mamine, ali izraženije plave boje. Sara je želela da tata misli kako je lepa i s nadom je zurila u njega. Ali njegov pogled nije bio prijatan.

„Da li si namerno izabrala plavu haljinu, Mej?“ Sara se trgla zbog očevih reči. Bile su hladne i srdite. „Zato što joj to ističe boju očiju?“

Bilo je jače od Sare. Pogledala je majku – i srce joj je klonulo. Na majčinom licu videlo se da je povređena.

Aleks pogleda prema predvorju. „Klio!“

„Nije tu“, rekla je mama tiho, držeći glavu visoko. „Dala sam joj slobodan dan.“

Tatine oči kao da su još više potamnele. „Je li? Pa onda si u škripcu, zar ne, draga?“

Mama se ukočila, ujela za usnu i pogledala ćerku. Šta nije u redu? – zapitala se Sara tužno. Zar ocu nije drago što je vidi? Toliko se radovala što će napokon biti s njim, bar nakratko...

„Šta hoćeš da uradim?“ Mamine reči bile su upućene ocu te je Sara ostala nepomična, i dalje se nadajući.

„Pošalji je nekud. Pretpostavljam da zna kako da pronađe Klio.“

Ružičaste tačke buknuše na majčinim obrazima. „Šta to znači, Alekse? Da primam druge kad nisi tu?“

Sarin osmeh se povukao pred zbunjenošću. Razgovarali su veoma hladno i nisu obraćali pažnju na nju. Da li su zaboravili da je tu? Šta se desilo? Mama je uzrujana. Zašto se otac toliko ljuti što Klio nije kod kuće?

Grickala je usnu dok je prelazila pogledom s jednog na drugo. Približila se ocu i povukla mu peš. „Tata...“

„Ne zovi me tako.“

Zatreptala je, uplašena i smušena zbog njegovog ponašanja. On *jeste* njen tata. Mama je tako rekla. Čak joj je donosio poklone kad god dođe. Mama joj ih je davala. Možda se ljuti zato što mu nije zahvalila. „Hoću da ti zahvalim na poklonima koje si...“

„Ššš, Saro“, prekide je majka brzo. „Ne sad, mila.“

Otac pogleda majku preteći. „Pusti je da govori. Zar nisi to htela? Zašto je sad ućutkuješ, Mej?“

Mama se približila i položila šaku na ćerkino rame. Sara je osetila kako joj prsti drhte, ali tata se nagnuo prema njoj i osmehnulo. „Kakve poklone?“, pitao je.

Veoma je lep, baš kao što je mama rekla. Mnogo se ponosila što ima takvog oca.

„Kaži mi, malena.“

„Mnogo su mi se dopali slatkiši koje si donosio“, odgovorila je Sara. Ispunili su je toplina i ponos zbog njegove pažnje. „Bili su veoma lepi. Ali najviše mi se dopada kristalni labud.“

Ponovo se osmehnula, blistajući od sreće što ju je tata tako pažljivo slušao. Čak se nasmešio, iako Sara nije bila sigurna dopada li joj se njegov osmejak. Bio je napregnut.

„Vidi, vidi“, promrsio je i ispravio se. Pogledao je mamu. „Veoma mi je drago što sam saznao koliko ti moji pokloni znače.“

Sara je ushitilo očevo odobravanje. „Stavila sam ga na prozorski okvir. Sunce sija kroz njega i onda boje poigravaju

po zidu. Hoćeš li da vidiš?“ Uхватила ga je za ruku. Istrgao ju je, a ona je zatreptala od povrednosti i nerazumevanja.

Mama se ujela za usnu i pružila ruku prema ocu, pa je naglo povukla. Ponovo je izgledala uplašeno. Sara je prelazila pogledom s jednog roditelja na drugog, trudeći se da shvati. Šta je uradila pogrešno? Zar tati nije drago što joj se njegovi pokloni sviđaju?

„Dakle, daješ moje poklone detetu“, rekao je otac. „Dobro je što znam koliko ti znače.“

Sara se ujela za usnu zbog očevog hladnog glasa. Međutim, pre nego što je stigla da progovori, mama ju je nežno dotakla po ramenu. „Mila, budi dobra devojčica i igray se napolju.“

Devojčica je uzrujano pogledala. Je li uradila nešto što nije trebalo? „Zar ne mogu da ostanem? Biću mirna.“ Mama kao da nije mogla da progovori. Oči su joj ovlažile i pogledala je tatu.

Aleks se nagnuo prema Sari. „Hoću da se igraš napolju“, kazao je tiho. „Želim nasamo da razgovaram s tvojom majkom.“ Nasmešio se i potapšao ju je po obrazu.

Osmehnula se, potpuno očarana. Tata ju je dotakao; on se ne ljuti na nju. On je voli! Baš kao što je mama govorila. „Mogu li da se vratim kad završite razgovor?“

Otac se ukrućeno ispravio. „Majka će doći po tebe kad bude spremna. A sad idi kao što ti je rečeno.“

„Dobro, tata.“ Sara je želela da ostane, ali još više je htela da odobrovolji oca. Izašla je iz salona, projurila kroz kuhinju i izašla na zadnja vrata. Ubrala je nekoliko belih rada u aleji pored vrata i poslala prema ružama. Kidala je laticice. „Voli me, ne voli me, voli me, ne voli me...“ Učutala je kad je zamakla za ugao. Nije htela da smeta roditeljima. Samo je želela da bude blizu njih.

Sara je zadovoljno sanjarila. Možda će je tata nositi na ramenima. Zapitala se hoće li je odvesti na jahanje na svom velikom crnom konju. Naravno, morala bi da presvuče haljinu. On ne bi hteo da je isprlja. Poželela je da ju je pustio da mu sedi na krilu dok priča s mamom. Mnogo bi to volela i ne bi im smetala.

Prozor salona bio je otvoren i čula je glasove. Mama je volela da miris ruža ispuni prostoriju. Sara je sela i slušala roditelje. Tako će znati kad otac poželi da pošalje po nju. Ako bude veoma tiha, neće ih uznemiriti i mama će morati samo da se nagne kroz prozor i pozove je.

„Šta je trebalo da uradim, Alekse? Nikad nisi proveo ni trenutak s njom. Šta je trebalo da joj kažem? Da njenog oca nije briga? Da on želi da se nikad nije ni rodila?“

Sara je otvorila usta. *Reci da nije tako, tata! Reci da nije tako!*

„Tebi sam kupio tog labuda u Evropi, a ti si ga bacila na dete koje ne ceni njegovu vrednost. Jesi li joj dala i bisere? Šta je s muzičkom kutijom? Pretpostavljam da je dobila i nju!“

Sari bele rade ispadoše iz ruke. Sela je na zemlju, ne obraćajući pažnju na lepu haljinu. Srce joj više nije ubrzano tuklo od sreće. Sve u njoj kao da je tonulo sa ovim izgovorenim rečima.

„Alekse, molim te. Nisam videla ništa loše u tome. Tako je bilo lakše. Jutros me je pitala da li je dovoljno velika da te upozna. Zapitkuje me kad god čuje da dolaziš. Kako sam mogla ponovo da je odbijem? Nisam imala srca. Ona ne razume zašto je zanemaruješ, a ni ja ne shvatam.“

„Znaš šta osećam prema njoj.“

„Kako možeš da kažeš šta osećaš? Čak je i ne poznaješ. Ona je divno dete, Alekse. Pametna je, ljupka i ne boji se ničega. Po mnogo čemu je na tebe. Ona je *neko*, Alekse. Ne možeš dovek da se praviš kako ne postoji. Ona je tvoja ćerka...“

„Imam dovoljno dece sa svojom ženom. Zakonite dece. Rekao sam ti da ne želim još jedno.“

„Kako možeš to da kažeš? Kako je moguće da ne voliš svoju krv?“

„Od početka sam ti govorio šta mislim, ali nisi slušala. Ona nikad nije trebalo da se rodi, Mej, ali htela si da bude po tvome.“

„Misliš li da sam htela da zatrudnim? Misliš li da sam to uradila namerno?“

„Često sam se pitao. Pogotovo kad sam ti ponudio izlaz koji si odbila. Doktor kojeg sam ti poslao postarao bi se za celu zbrku. On bi se rešio...“

„Nisam to mogla da uradim. Kako si mogao da očekuješ da ubijem svoje nerođeno dete? Zar ne shvataš? To je smrtni greh...“

„Provodiš previše vremena u crkvi“, odbrusio je prezrivo. „Jesi li ikad pomislila da ne bi imala ove nevolje da si je se rešila kao što sam ti rekao? Bilo bi lako. Ali odustala si.“

„Želela sam je!“ reče mama slomljenim glasom. „Ona je deo tebe, Alekse, kao i deo mene. Želela sam je iako ti nisi...“

„Je li to pravi razlog?“

„Povređuješ me, Alekse!“

Sara se trgla jer je nešto puklo. „Je li to pravi razlog, Mej? Ili si mislila da ćeš dobiti moć nada mnom ako rodiš moje dete?“

„Nemoguće je da veruješ u to!“ Mama je zaplakala. „Veruješ, zar ne? Ti si budala, Alekse. O, šta sam uradila? Odrekla sam se svega zbog tebe! Porodice, prijatelja, samopoštovanja, svega u šta sam verovala, svake nade koju sam imala...“

„Kupio sam ti ovu kuću. Dajem ti dovoljno novca za tvoje potrebe.“

Mamin glas postao je neobično visok. „Znaš li kako mi je dok idem ulicama ovog grada? Dolaziš i odlaziš kad ti se prohte. Svi znaju ko si ti i ko sam ja. Niko neće ni da me pogleda. Niko ne razgovara sa mnom. I Sara to oseća. Jednom me je pitala zašto je tako i odgovorila sam da se razlikujemo od drugih. Nisam znala šta drugo da kažem.“ Glas joj se slomio. „Verovatno ću završiti u paklu zbog onoga što sam uradila.“

„Dosadila mi je tvoja griža savesti i dozlogrdilo mi je da slušam o tom detetu. Ona kvari sve što smo imali. Sećaš li se koliko smo bili srećni? Nikad se nismo svađali. Jedva sam čekao da dođem kod tebe, da budem s tobom.“

„Nemoj...“

„I koliko mi je vremena s tobom ostalo danas? Dovoljno? Protraćila si ga na nju. Rekao sam ti šta će se desiti! Voleo bih da se nikad nije rodila.“

Mama je uzviknula užasnu reč. Čuo se udarac. Prestrašena, Sara je ustala i potrčala. Jurila je kroz mamino cveće, pa travnjakom i stazom do ostave za hranu nad potokom. Trčala je sve dok je mogla. Dahćući od bola u slabinama, srušila se u visoku travu. Ramena su joj se tresla od jecaja, a lice bilo umrljano suzama. Čula je kako konj galopira prema njoj. Pojurila je da se sakrije iza vinove loze pored potoka, izvirila i videla kako njen otac jaše na velikom crnom konju. Čučnula je i skupila se, plačući i čekajući da mama dođe po nju.

Međutim, mama nije došla, niti ju je zvala. Posle nekog vremena, Sara se vratila do ostave za hranu, sela pored procvetale loze i čekala. Kad je majka napokon došla, Sara je obrisala suze i otresla prašinu s lepe haljine. Još je drhtala zbog onoga što je čula.

Majka je bila veoma bleđa, a oči su joj bile tupe i crvene. Imala je plavu masnicu na obrazu koju je pokušala da pokrije šminikom. Osmehnula se, ali to nije bio njen uobičajeni osmeh.

„Gde si bila, mila? Tražila sam te.“ Sara je znala da to nije tačno zato što je motrila. Mama je liznula čipkastu maramicu i obrisala mrlju sa Sarinog obraza. „Tvoj otac je iznenada morao da ode zbog posla.“

„Hoće li se vratiti?“ Sara se plašila. Nije želela da ga ponovo vidi. Povredio je i rasplakao mamu.

„Možda neće neko vreme. Moraćemo da čekamo. On je veoma zauzet i ugledan čovek.“ Sara nije odgovorila. Mama ju je podigla i privila uz sebe. „Sve je u redu, dušice. Znaš li šta ćemo da radimo? Vratićemo se u kuću da se presvučemo. A onda ćemo spakovati hranu u korpu i ručati pored potoka. Hoćeš li?“

Sara je klimnula glavom i obavila ruke majci oko vrata. Usne su joj zadrhtale, ali trudila se da ne zaplače. Ako brižne u plač, mama će znati da je prisluškiivala, pa će se i ona naljutiti.

Majka ju je čvrsto zagrlila i zagnjurila joj nos u kosu. „Preguraćemo ovo. Videćeš, dušice. Hoćemo. *Hoćemo.*“

Aleks se nije vratio, a majka je smršala i ubledela. Ujutru je dugo ostajala u krevetu, a kad bi konačno ustala, nije htela da idu u duge šetnje kao ranije. Čak i kad se osmehivala, oči su joj ostajale tupe. Klio je govorila kako bi trebalo više da jede. Klio je nesmotreno govorila mnogo toga kad je Sara bila dovoljno blizu da čuje.

„Još vam šalje novac, gospođice Mej. I to je nešto.“

„Nije mi stalo do novca.“ Majci sevnuše oči. „Nikad nisam marila za to.“

„Bilo bi vas briga da ga nemate.“

Sara je pokušavala da razvedri majku. Donosila joj je velike bukete cveća. Nalazila je lepo kamenje koje je prala i

poklanjala joj ga. Mama bi se uvek osmehnula i zahvalila, ali oči su joj ostajale tupe. Sara je pevala pesme koje ju je majka naučila, tužne irske balade i nekoliko pojanja na latinskom koje je čula u crkvi.

„Mama, zašto više ne pevaš?“, pitala ju je, popela se na njen krevet i smestila lutku na izgužvani pokrivač. „Biće ti bolje ako pevaš.“

Majka je polako češljala dugu plavu kosu. „Nije mi do pevanja, mila. Mama trenutno ima mnogo toga na pameti.“

Sara je osećala kako je nelagoda pritiska. Ona je kriva. Samo ona. Da se nije rodila, mama bi bila srećna. „Hoće li se Aleks vratiti, mama?“

Majka ju je pogledala, ali Sara nije marila. Nije htela da ga zove tata. Povredio je i rastužio mamu. Otkako je otišao, majka gotovo nije obraćala pažnju na nju. Sara ju je čak čula kako govori Klio da ljubav nije blagoslov već prokletstvo.

Zagledala se u majčino lice i srce joj se steglo. Izgledala je veoma tužno. Misli su joj ponovo bludele i Sara je znala da razmišlja o *njemu*. Mama je želela da se on vrati. Plakala je noću zato što ne dolazi. Noću je zarivala lice u jastuk, ali Sara je ipak čula njene jecaje.

Grickala je usnu i oborila glavu, odsutno se igrajući lutkom. „Šta ako se razbolim i umrem, mama?“

„Nećeš se razboleti.“ Majka ju je pogledala i osmehnula se. „Previše si mlada i zdrava da bi umrla.“

Sara je gledala kako se majka češlja. Kao da joj sunčeva svetlost pada po bledim ramenima. Mama je mnogo lepa. Kako je moguće da je Aleks ne voli? „Ali ako bi se to desilo, mama, da li bi se on vratio i ostao s tobom?“

Majka se ukočila. Okrenula se i zagledala u nju. Njen užasnut pogled ju je prestravio. Nije trebalo to da kaže. Sad će mama naslutiti da je čula kako se svađaju...

„Nemoj to nikad da pomisliš, Saro.“

„Ali...“

„Ne! Nemoj nikad da me pitaš tako nešto. Jesi li razumela?“

Majka nikad nije podigla glas na nju. Sara je osetila kako joj brada podrhtava. „Jesam, mama.“

„Nikad više“, ponovila je nežnije. „Obećaj mi. Sve ovo nema nikakve veze s tobom, Saro.“ Privukla je ćerku u zagrljaj i nežno je pomilovala. „Volim te, Saro. Mnogo te volim. Volim te više od svih i svega na celom svetu.“

Osim njega, pomislila je Sara. Osim Aleksa Staforda. Šta ako se on vrati? Šta ako natera mamu da izabere između njih dvoje? Šta bi majka tada uradila?

Uplašena, Sara se privila uz nju i molila se da otac ne dođe.

Jedan mladić je došao kod majke.

Sara je gledala kako majka razgovara s njim dok se igrala lutkom blizu kamina. U kuću su dolazili samo gospodin Penirod, koji je donosio drva, i Bob, kome se dopadala njihova sluškinja. Radio je na tržnici i zadirkivao Klio kad će napraviti pečene butkice i sočne jagnjeće nogice. Ona se smejala, ali Sari nije bilo smešno. Nosio je prljavu belu kecelju umrljanu krvlju.

Mladić je majci pružio pismo, ali ga ona nije otvorila. Poslužila je mladića čajem i on je zahvalio. Nije govorio mnogo osim što je promrmljao nešto o vremenu i pohvalio majčin cvetni vrt. Dodao je da je dugo jahao iz grada. Majka ga je poslužila kolačima i zaboravila na Saru.

Znala je da nešto nije u redu. Mama je sedela uspravno i govorila veoma blago. „Lepa devojčica“, rekao je i osmehnulo joj se. Sara je ponovo oborila pogled, posramljena i uplašena da će je mama oterati iz sobe jer ju je tada primetila.

„Jeste, hvala.“

„Liči na vas. Lepa kao izlazak sunca.“

Majka joj se osmehnula. „Saro, možeš li da izađeš i ubereš malo cveća da stavimo na sto?“

Sara je bez reči podigla lutku i izašla. Htela je da udovolji majci. Uzela je oštar nož iz kuhinjske fioke i izašla u vrt. Mama najviše voli ruže. Sara je dodala i malo delfinijuma, noćnih frajli, ljutića, margareta i belih rada. Napunila je pletenu korpu prebačenu preko ruke.

Kad se vratila u kuću, mladić je već otišao. Pismo je ležalo otvoreno na majčinom krilu. Oči su joj blistale, a obrazi se zarumeneli. Osmehivala se dok je presavijala pismo i gurala ga u rukav. Ustala je i prišla ćerki. Potom ju je podigla i rado-sno zavrtela. „Hvala što si donela cveće, mila.“ Poljubila je. Kad ju je mama spustila, Sara je stavila korpu na sto.

„Obožavam cveće“, nastavila je majka. „Divno je, zar ne? Zašto ga ne staviš u vazuu? Moram da nađem nešto u kuhinji. O, Sara! Ovo je divan, divan dan, zar ne?“

Ovo je proklet dan, pomislila je Sara dok je gledala za majkom. Pripala joj je muka od strepnje. Uzela je veliku vazuu sa stola, iznela je napolje i bacila uvelo cveće na đubrište. Natočila je svežu vodu i sipala je u vazuu. Isprskala je haljinu dok je nosila cveće u kuću. Spustila je vazuu na sto, ali nije podsekla grane niti sklonila lišće. Nije marila kako izgleda i znala je da mama neće ni primetiti.

Aleks Stafd se vraća.

Mama se vratila u salon s Klio. „Mila, imam sjajne vesti. Klio je odlučila da ove nedelje ide na more i hoće da te povede sa sobom. Zar to nije divno?“

Sari je srce brže zakucalo.

„Nije li to lepo od nje?“, nastavila je mama vedro. „Njen prijatelj ima gostionicu i on obožava devojčice.“

Klio se kruto i hladno smeškala.

Sara je pogledala majku. „Ne želim da idem, mama. Hoću da ostanem s tobom.“ Znala je šta se dešava. Mama je šalje od kuće zato što je njen otac ne želi. Možda je ni mama više ne želi.

„Glupost.“ Majka se nasmeja. „Nikad nisi bila nigde i moraš malo da vidiš sveta. Dopašće ti se okean, Saro. Prelep je. Možeš da sediš na pesku i slušaš talase. Možeš da praviš kule i tražiš školjke. Samo čekaj da osetiš kako ti pena golica nožne prste.“

Mama je ponovo izgledala živo. Sara je znala da je to zbog pisma. Aleks je sigurno napisao da će doći. A ona ne želi neprijatnosti kao prošli put i sklanja ćerku s puta. Dok je gledala majčino ozareno lice, srce joj je tonulo.

„Hajde sad, mila. Moramo da te spremimo za polazak.“

Sara je gledala kako joj presavija odeću i stavlja u veliku platnenu torbu. Jedva je čekala da je se reši. „Gde ti je lutka?“ pitala je majka, gledajući okolo. „Sigurno želiš da je poneseš.“

„Neću.“

„Zašto nećeš? Uvek носиš lutku.“

„Ona hoće da ostane kod kuće s tobom.“

Majka se namrštila, ali nije navaljivala. A nije se ni predomisllila.

Klio se vratila po Saru i onda su pešačile kilometar i po do varoši. Kočija je stigla i kupile su karte. Kočijaš je prihvatio torbe, a Klio je podigla Saru, sela naspram nje i osmehnula se. Smeđe oči su joj blistale. „Čeka nas pustolovina, Saro.“

Devojčica je htela da iskoči iz kočije i otrči kući kod mame, ali ona bi je ponovo oterala. Kad su konji pošli, Sara se priljubila uz prozor i gledala kako poznate kuće promiču. Kočija je tandrkala preko mosta, pa nastavila drumom uokvirenim drvećem. Sve što je poznato brzo je nestajalo iz vida, pa se naslonila na sedište koje je poskakivalo. Što su dalje odmicali, postajala je sve malodušnija.

„Odsešćemo u *Četiri vetra*“, rekla je Klio, očigledno zadovoljna što je devojčica mirna. Verovatno je očekivala kuknjavu. Da je Sara mislila kako bi se mama predomisllila, onda bi možda i nadigla dreku. Nikad nije bila razdvojena od majke više od nekoliko sati. Ali znala je da to ništa ne bi promenilo. Aleks Staford dolazi i ona mora da ide. Sedela je mirno i mrzovoljno.

„Imaju ukusnu hranu i pristojne sobe“, nastavila je Klio. „I bićemo blizu mora. Možeš da šetaš malom travnatom stazom do litica. Talasi se obrušavaju o stene. To je divan zvuk i miris soli u vazduhu je nešto najlepše na svetu.“

Najlepše na svetu...

Sara je volela svoj dom i cvetni vrt iza kuće. Volela je da s mamom sedi pored ostave za hranu i da mltaraju bosim nogama u potoku.

Potiskujući suze, ponovo je pogledala kroz prozor. Oči su je pekle, a grlo joj se osušilo od prašine s drumu. Sati su polako prolazili; glava ju je zbolela od glasnog topota kopita. Bila je toliko umorna da je jedva držala oči otvorene, ali kad god ih je zatvorila, kočija bi poskočila ili oštro skrenula i ona bi se uplašeno trgla.

Kočijaš se jednom zaustavio da promeni konje i obavio manje popravke. Klio je odvela Saru u poljski klozet iza stanice. Kad je devojčica izašla, služavke nije bilo nigde. Sara je otrčala do kočije, potom do štale i konačno na drum, uzvikujući njeno ime.

„Tišina tamo! Gospode, čemu ta dernjava?“, upita Klio, žureći do nje. „Čovek bi rekao da si kokoška bez glave po tome kako jurčaš okolo.“

„Gde si *bila*?“, pitala je Sara dok su joj se suze slivale niz obraze. „Mama je rekla da ostanemo zajedno!“

Klio je izvila obrve. „Pa, izvini'te, gospojice, ali otišla sam da popijem kriglu piva.“ Uхватила je Saru za ruku i povelа je prema krčmi.

Krčmareva žena je stajala na vratima i brisala ruke. „Kakva lepa devojčica“, rekla je, osmehujući se Sari. „Jesi li gladna, dušice? Imaš li vremena za tanjir gulaša.“

Sara je oborila pogled, usplahirena zbog ženinog pogleda. „Ne, hvala, gospoja.“

„I učtiva“, dodala je žena.

„Hajdemo, Saro“, reče Klio i pogura je unutra.

Žena je potapša po leđima. „Moraš da nabaciš malo mesa na te kosti, dušo. Probaj moj gulaš. Kažu da sam najbolja kuvarica na ovom drumu.“

Klio je sela i podigla kriglu piva. „Moraš da pojedеш nešto pre nego što krenemo.“

„Nisam gladna.“

Klio se nagla prema njoj. „Nije me briga jesi li gladna ili nisi“, rekla je tiho. „Uradićeš kako ti je rečeno. Kočijaš je rekao da ćemo poći tek za pola sata, a do obale nam treba još tri-četiri sata. Ne želim da mi kukaš kako si gladna. Ovo ti je poslednja prilika da pojedеш nešto pre *Četiri vetra*.“

Devojčica se zagledala u nju, trudeći se da ne zaplače. Klio je duboko uzdahnula, pa ispružila ruku i nespretno joj pomilovala obraz. „Samo pojedі nešto.“ Sara je poslušno podigla kašiku i prionula na jelo. Mama je rekla da je smislila ovo putovanje zbog nje, ali čak se i Klio ponaša kao da joj ona stoji na putu. Majka ju je poslala na put kako bi je se rešila.

Kad je kočija ponovo krenula, Sara je ćutala. Sedela je pored prozora i zurila napolje, pravih leđa i sitnih šaka sklopljenih na krilu. Klio je izgledala zadovoljno što ćuti i konačno je zadremala. Kad se probudila, osmehnula se.

„Osećaš li morski vazduh?“, pitala je. Sara je sedela u istom položaju, ali znala je da na prašnjavom licu ima blede pruge od suza koje nije mogla da zaustavi. Klio se samo tužno zagledala u nju, pa se okrenula prema prozoru.

Stigle su do gostionice *Četiri vetra* odmah posle zalaska sunca. Sara je držala Klio za ruku dok je kočijaš spuštao njihove torbe. Čula je strahovit zvuk nalik rikanju nekog čudovišta i uplašila se. „Kakva je to buka, Klio?“

„Talasi se lome o stene. Divno, zar ne?“

Sara je pomislila da je to najstrašnji zvuk koji je ikad čula. Vetar je hućao u drveću kao divlja zver koja traži plen. Kad su se vrata gostionice otvorila, čula je glasan muški smeh i viku. Naglo je ustuknula jer nije htela da uđe.

„Pazi malo“, reče Klio i pogura je napred. „Ponesi svoju torbu. Dovoljno je što nosim moju.“

Sara je odvukla torbu do vrata. Klio ih je gurnula ramenom i ušla, a devojčica ju je pratila u stopu. Služavka se osvrnula po prostoriji i osmehnula. Sara je pratila njen pogled i za šankom ugledala muškarca koji je obarao ruke s mišićavim mornarom. Rmpalija koji je točio pivo odmah je spazio Klio. Nagnuo se da mune čoveka koji je bio zauzet obaranjem ruku, klimnuo glavom prema njoj i tiho rekao nešto. Čovek je okrenuo glavu, a mornar je iskoristio njegov trenutak nepažnje i tresnuo mu ruku na šank uz pobeđnički uzvik. Sara je prestravljeno gledala kako poraženi čovek ustaje i udara mornara u desni obraz, od čega se ovaj srušio na pod.

Klio prasnu u smeh. Izgledalo je kao da je zaboravila na Saru, koja joj se sakrila iza sukanja. Devojčica je tiho zacvilela kad je kavgađzija prišao Klio i glasno je poljubio. Ostali muškarci zagrajaše. Čovek se tada upiljio u Saru, koja je pomislila da će se onesvestiti od straha. Podigao je obrve.

„Nezakonito dete, a? Mora da te je zaveo lep druškan sudeći po tome kako izgleda.“

Prošlo je nekoliko trenutaka pre nego što je Klio povratila dah i shvatila o čemu čovek priča. „O, ona?! Ne, Meriče, dete nije moje. To je ćerka dame za koju radim.“

„Šta radi ovde s tobom?“

„To je duga i tužna priča koju bih radije zaboravila.“

Merik je klimnuo glavom i potapšao je po obrazu. „Kako ti se sviđa seoski život?“ Osmehnuo se, ali Sari se taj osmeh nije dopao.

Klio je zabacila glavu. „Baš je onakav kao što sam se nadala da će biti.“

Nasmejao se i podigao njenu torbu. „I zato si sada ponovo u *Četiri vetra*, a?“ Uzeo je i Sarinu torbu i smelo se iskezio, pa prasnuo u smeh jer je devojčica ustuknula kao da je on sam đavo.

Sara nikad nije videla nikoga nalik Meriku. Bio je veoma krupan, crne kose i potkresane brade. Podsetio ju je na priče o gusarima koje joj je čitala mama. Dubok glas mu se orio i gledao je Klio kao da će je pojesti. Izgledalo je da njoj to ne smeta. Nije obraćala pažnju na Saru dok je išla prema šanku. Devojčica ju je pratila jer se previše plašila da ostane sama. Svi su piljili u nju.

„Hej, Smotanko, daj našoj Klio kriglu piva!“, povikao je Merik prosedom šankeru koji je namignuo služavki i široko joj se osmehnuo. Rmpalija je potom uhvatio Saru oko struka, podigao je visoko i stavio na šank. „I malo razvodnjenog vina za ovu bledu gospojicu.“ Opipao je njen baršunasti ogrtač. „Tvoja mama je sigurna bogata, a?“

„Tata joj je bogat“, objasnila je Klio. „I oženjen.“

„O!“ Merik joj je podrugljivo namignuo. „Dakle, tako stvari stoje. Mislio sam da tražiš pošten posao.“

„I jeste pošten. Niko me ne gleda s visine.“

„Je l' znaju da si radila u krčmi pet godina pre nego što si odlučila da nađeš bolje mesto?“ Skliznuo je dlanom niz njenu ruku. „Da ne pominjem malo posla sa strane...“

Klio je pogledala Saru i odgurnula mu ruku. „Mej zna. Ona ne osuđuje druge. Sviđa mi se.“

„Liči li ova mala na nju?“

„Pljunuta majka.“

Merik je štipnuo Saru za bradu i pogladio joj obraz. „Oči plave kao različak i anđeoska kosa. Majka mora da ti je veoma lepa ako bar malo ličiš na nju. Voleo bih da je vidim.“

Klio se ukrutila i Sara je pomislila da se naljutila. Htela je da je Merik ostavi na miru, ali on je nastavio da je miluje po obrazu. Želela je da se udalji što više može od tog groznog čoveka s crnom bradom, tamnim očima i pakosnim kezom.

„Ostavi je na miru, Meriče. Dovoljno je uplašena i bez tvog zadirkivanja. Prvi put je odvojena od majke.“

Grohotom se nasmejao. „Izgleda malo bolešljivo. Hajde, malecka. Nisam opasan. Popij to.“ Gurnuo je kriglu razvodnjenog vina prema njoj. „Tako je. Posle nekoliko gutljaja nećeš se plašiti ničega.“ Ponovo je prasnuo u smeh jer se Sara namrštila kad je probala vino. „Jesi li navikla na nešto bolje?“

„Nije navikla ni na šta!“, odbrusi Klio.

Sara je sad bila sigurna da je Klio ljuta. Služavki se nije sviđalo što Merik obraća toliko pažnje na devojčicu. Pogledala je Saru i ozlovoljila se zbog njenog straha. „Ne budi tolika kukavica. On je pas koji laje, ali ne ujeda.“ Stari Smotanko i ostali za šankom glasno se nasmejaše i Merik im se pridruži.

Sara je htela da skoči sa šanka i pobegne od bučnih glasova, smeha i očiju koje zure. Tiho je zajecala od olakšanja kad ju je Klio spustila, pa je uzela za ruku i povelala prema jednom stolu. Ujela se za usnu jer je Merik pošao za njima. Izvukao

je stolicu i seo. Čim bi iskapili krigle, naručio bi nove. Šalio se, a Klio se mnogo smejala. Jednom je zavukao ruku ispod stola i Klio ju je odgurnula. Ali se smeškala i sve više brbljala. Glas joj je bio čudan, kao da se reči slivaju jedna u drugu.

Padala je kiša i grane su grebale po prozoru. Sara je bila umorna, a kapci su joj toliko otežali da je jedva držala oči otvorene.

Merik je ponovo podigao kriglu. „Maleckoj su oči na pola koplja.“

Klio ju je dotakla po glavi. „Prekrsti ruke na stolu i odspavaj malo.“ Sara je poslušala, želeći da odu odatle. Ali Klio očigledno još nije htela da krene. Izgledalo je kao da se zabavlja. Neprestano je piljila u Merika. Sara je nikad nije videla da se tako smeška.

„Zašto si morala da je dovedeš u *Četiri vetra*?“, pitao je Merik. Sara je i dalje žmurila, praveći se da spava.

„Zato što njena mamica zabavlja otmenog taticu i oboje su hteli da je se ratosiljaju.“ Njene reči bile su hladne. „Nemoj to da radiš.“

„Ne?“ Tiho se nasmejao. „Znaš da si došla zbog toga. Šta fali seoskim momcima?“

„Ništa. Jedan me proganja da se udam za njega.“

„Hajdemo gore da popričamo o tome zašto si se vratila ovamo.“

„A šta da radim s njom? Mnogo sam se naljutila kad mi ju je Mej utrapila.“

Saru oči zapekoše od suza i grlo joj se steže. Zar je više niko ne želi?

„Čini mi se da nije teško naći nekoga ko će čuvati takvu malu lepoticu.“

„To sam i rekla Mej, ali je odbila. Veruje mi. Ona ima samo to dete kad njen čovek nije tu da glume porodicu. Mej jedino ume da bude lepa i uzgaja cveće.“

„Zar nisi rekla da ti se ona sviđa?“

„I sviđa mi se, ali kad god njegovo veličanstvo odluči da dođe, pogodi ko zaglavi s njenim nezakonitim detetom? Dosadi ti da vucaraš dete sa sobom, pogotovo ako nije tvoje.“

Merik se nasmejao. „Pa zašto je onda ne bismo bacili s litice? Možda će mamica i tatica to doživeti kao uslugu. Možda te čak nagrade.“

Sari je srce brže zakucalo.

„Nije smešno, Meriče.“ Klio je duboko, ozlojeđeno uzdahnula. „Bilo bi bolje da je probudim i smestim u krevet. Mnogo se umorila.“ Prodrimala je Saru, koja je podigla glavu s olakšanjem. Klio ju je uhvatila za ruku. „Hajde. Idemo na spavanje. Poželi laku noć gospodinu Meriku.“

Iscerio se. „Ispratiću vas do sobe, gospojice.“

Kad je Klio otvorila vrata svoje stare sobe, Merik je ušao. Sara ju je preplašeno pogledala.

„Šta to radiš?“, prošaputala je Klio ogorčeno. „Ne možeš da uđeš ovamo. Reći će majci i izgubiću posao.“

„Postaraću se za to.“ Merik se nagnuo i uhvatio Saru za bradu. „Kažeš li bilo kome da sam bio u ovoj sobi s Klio, iseći ću ti taj mali ružičasti jezik. Jasno?“ Sara mu je poverovala i klimnula glavom. On se blago osmehnuo i pustio je. Odjurila je u ugao i čučnula. Tresla se i pozlilo joj je. „Vidiš?“, zagrakta Merik s likovanjem. „Nema razloga za brigu. Neće ni zucnuti.“

Klio je razrogačila oči i pogledala u njega. Izgledala je uzrujana i Sara se ponadala da će mu reći da ode. „To je veoma surovo“, kazala je, gledajući devojčicu. „Nije tako mislio, ljubavi. Samo se izmotavao. Nemoj mu verovati ni reč.“

„Veruj, curo. Nisam se šalio.“ Privukao je Klio k sebi. „Surovo? Bilo bi surovo da me izbaciš kad znaš da želim samo da budem s tobom.“

Odgurnula ga je. Ponovo je posegnuo za njom i umakla mu je – ali čak je i Sara videla da to malodušno radi. Kako Klio može da dozvoli tom čoveku da je dodiruje?

„Poznajem te, Klio.“ Merik se smeškao, a oči su mu sijale. „Zašto si se vratila čak ovamo? Samo da bi ponovo videla more?“

„Ono mi je u krvi koliko i tebi.“

Merik ju je uhvatio i poljubio. Klio se otimala, ali čvrsto ju je držao. Kad se opustila u njegovim rukama, odmakao se tek toliko da kaže: „Nije ti samo to u krvi.“

„Meriče, nemoj. Ona gleda.“

„Pa šta?“

Ponovo ju je poljubio i ovog puta se zaista borila. Sara se ukočila od straha. Možda će Merik ubiti obe.

„Ne!“, reče Klio gnevno. „Izlazi. Ne mogu to da radim. Trebalo bi da brinem o *njoj*.“

Nasmejao se. „Nisam znao da ti je posao toliko važan.“ Pustio ju je, ali Sari se učinilo da Klio nije drago zbog toga. Izgledala je kao da će zaplakati. Merik se osmehnuo i okrenuo prema Sari. „Hajde, malecka.“

„Šta to radiš, Meriče?“, pitala je Klio. Sara se spremila da mu pobjegne.

„Izbacujem je. Neće joj ništa faliti ako neko vreme sedi u hodniku. I nemoj da odbiješ. Veoma dobro te poznajem. Uostalom, biće odmah ispred vrata. Niko je neće dirati.“ Podigao je ćebe i jastuk s kreveta, pa dao znak Sari. „Nemoj me terati da dođem po tebe.“

Nije se usudila da ne poslušati.

Izašla je za Merikom, koji je bacio ćebe i jastuk u mračni hodnik. Nešto veliko je protrčalo i sakrilo se u mraku. Razrogačeno je zurila u njega.

„Samo sedi tu i ne mrdaj. Ako odeš nekud, naći ću te, odneti do mora i tobom nahraniti rakove. Jasno?“

Sari su se usta osušila i nije mogla da progovori već je samo klimnula glavom.

Klio je stala na dovratku. „Meriče, ne mogu da je ostavim tu. Videla sam pacova.“

„Prevelika je da bi je pacovi gnjavili. Biće joj dobro.“ Potapšao je Saru po obrazu. „Zar ne? Ostani ovde dok Klio ne dođe po tebe. Nemoj da si mrdnula odatle dok te ne pozove.“

„Da, go... gospodine“, promucala je.

„Vidiš?“ Ispravio se, okrenuo Klio i gurnuo je u sobu. Odlučno je zatvorio vrata za sobom.

Sara je slušala dok je Merik pričao, a Klio se kikotala. Zatim je čula drugačije zvuke i uplašila se. Htela je da pobegne od zvukova koje su ispuštali, ali setila se šta je rekao da će joj uraditi ako se pomeri. Prestrašena, pokrila se ćebetom preko glave i dlanovima pokrila uši.

Potom je usledila teška tišina. Sara je provirila u mračni hodnik. Osetila je nečiji pogled. Šta ako se pacov vrati? Srce joj je lupalo kao bubanj i celo telo joj je podrhtavalo u njegovom ritmu. Čula je tiho grebanje i čvrsto privila noge uz telo. Zurila je u tamu, prestravljena od onoga što vreba u njoj.

Poskočila je kad su se vrata otvorila. Merik je izašao. Naslonila se na zid i ponadala da je neće videti. I nije. Zaboravio je da postoji. Nije je ni pogledao dok je išao hodnikom, pa nastavio niz stepenice. Sad će Klio doći po nju i izvući će je iz ovog mračnog hodnika.

Minuti su prolazili, a zatim i sat, pa još jedan.

Klio nije došla po nju. Obavijena ćebetom i naslonjena na zid, Sara je čekala – baš kao što je čekala mamu onog dana kad je Aleks došao.

* * *

Klio se probudila s glavoboljom i sunčevim zracima na licu. Noćas je popila previše piva i jezik joj je odebljao. Ispružila je ruku, ali Merik je otišao. To liči na njega. Neće sad da brine zbog toga. Posle onoga sinoć, kako može osporiti da je voli? Treba joj kafa. Ustala je, umila se i obukla. Otvorila je vrata i ugledala sklupčano dete s velikim podočnjacima ispod plavih očiju.

„O!“, promrsila je tiho. Zaboravila je na zaduženje. Skoliše je strah i griža savesti. Šta ako Mej sazna da je ostavila njenu ćerku u hladnom hodniku cele noći? Podigla je Saru i unela je u sobu. Strahovito je prebledela, a ručice su joj bile hladne kao led.

„Nemoj reći mami“, kazala je na ivici suza. „Ti ćeš biti kriva ako me otera.“ Rasrdila se što je dovela sebe u tako nesiguran položaj, što joj posao zavisi od ćutanja jednog deteta. „Zašto se nisi vratila u krevet sinoć kao što je trebalo? Merik ti je rekao da se vratiš kad on ode.“

„Nije. Rekao mi je da ne mrdam dok ne dođeš po mene“, prošaputala je Sara ojađeno i zaplakala zbog služavkine ljutnje.

„Nemoj da lažeš! Čula sam ga! Nije to rekao!“

Sara je još jače zaplakala. Izgledala je zbunjeno i uplašeno. „Izvini, Klio. Izvini. Izvini.“ Razrogačene oči su joj bile crvene. „Molim te, nemoj reći Meriku. Nemoj mu dozvoliti da me baci s litice ili mojim telom nahrani rakove kao što je rekao da će uraditi.“

„Ššš! Ne plači“, rekla je Klio kad se umirila. „Plakanje ne pomaže. Je l' ikad pomoglo tvojoj majci?“ Obuzeta kajanjem, zagrlila je devojčicu. „Nećemo reći nikome. To će biti naša tajna.“

Merik se nije vratio u *Četiri vetra*, a Klio se napila te noći. Rano je smestila Saru u krevet i vratila se u prizemlje u nadi da će on kasnije doći. Nije se pojavio. Ostala je još

malo, smejala se s drugim muškarcima i pravila se da je nije briga. Potom je odnela bocu ruma na sprat. Sara je sedela na krevetu, širom otvorenih očiju.

Klio je htela da priča. Želela je da izbaci bes iz sebe. Mrzela je Merika zato što joj je ponovo slomio srce. Već mu je toliko puta dozvolila da to uradi. Kad li će naučiti da ga odbije? Zašto li se vratila? Trebalo je da zna šta će se desiti – isto kao i uvek.

„Reći ću ti božju istinu, malena. Dobro me slušaj.“ Otpila je veliki gutljaj, progutala suze i jad pustivši da ogorčenost i bes pokuljaju iz nje. „Svi muškarci samo žele da te iskoriste. Kad im daš srce, oni ga slome na deliće.“ Otpila je još malo i počela da zapliće jezikom. „Nijednog od njih nije briga. Eto tvog otmenog tatice. Da li mari on za tvoju majku? Ne.“

Sara se brzo zavukla ispod pokrivača i zapušila uši. Dakle, princezica ne želi da čuje ružnu istinu? Šteta. Razjarena, Klio smakne pokrivač. Sara je pokušala da otpuzi, ali služavka ju je uhvatila za nogu i povukla natrag. „Sedi i slušaj me!“ Ispravila je dete i prodrmla ga. Sara je zažmurila i okrenula glavu. „Gledaj me!“, poviče Klio. Nije odustala sve dok je devojčica nije poslušala.

Sara se zagledala u nju, iskolačivši oči od straha. Strahovito je drhtala. Klio je popustila stisak. „Tvoja mama mi je rekla da dobro pazim na tebe. To ću i učiniti. Ispričaću ti božju istinu. A ti ćeš slušati i naučiti.“ Pustila ju je i Sara je ostala nepomična.

Streljajući devojčicu pogledom, Klio se srušila na stolicu pored prozora i otpila još jedan gutljaj ruma. Uperila je bocom ka Sari, trudeći se da joj ruka ne zadrhti. „Tvom finom tatici nije stalo ni do koga, a najmanje do tebe. A ona mu daje sve. On dođe kad mu se prohte, iskoristi je, pa odjaše u svoju otmenu kuću u gradu kod ugledne supruge i lepo vaspitane dece. A tvoja majka? Živi za sledeći susret s njim.“

Gledala je kako Sara uzmiče sve dok se nije naslonila na zid s kojeg se ljuštila farba. Kao da je to može zaštititi. Ništa ne može sačuvati ženu od hladne, surove istine. Klio se tužno nasmejala i odmahнула glavom.

„Ona je slatka glupača. Čeka ga i baca se da mu ljubi noge kad dođe. Znaš li zašto ga nije bilo tako dugo? Zbog tebe. Ne može da podnese da gleda sopstveni nakot. Tvoja majka plače i preklinje, ali šta je time postigla? Pre ili kasnije, ona će mu dosaditi i baciće je u smeće. I tebe zajedno s njom. Na to možeš da računáš.“

Sara je zaplakala. Podigla je ruku da otre suze.

„Nikome nije stalo ni do koga na ovom svetu“, nastavila je Klio. Postajala je sve tužnija i zlovoljnija. „Svi koristimo jedni druge na ovaj ili onaj način. Da bismo se osećali bolje. Da bismo se osećali gore. Srećnici su zaista vešti u tome. Kao Merik. Kao tvoj bogati tatica. A mi ostali možemo samo da uzmemo mrvice koje uspemo da dobijemo.“

Klio više nije mogla da razmišlja. Htela je da priča dalje, ali kapci su joj toliko otežali da nije mogla da drži oči otvorene. Skliznula je na stolicu i naslonila bradu na grudi.

Potrebno joj je da se samo malo odmori. To je sve. A onda će sve biti bolje...

Sara je gledala kako Klio mrmlja i tone na stolicu sve dok nije zaspala. Glasno je hrkala i pljuvačka joj je curila iz ugla oklembesanih usana.

Devojčica je sedela na izgužvanoj posteljini i pitala se da li je Klio u pravu. Nešto duboko u njoj poručivalo joj je da jeste. Da je njenom ocu stalo, zar bi želeo njenu smrt? Da je mami stalo, da li bi je poslala od kuće?

Božja istina. Šta je božja istina?

Otišle su sutradan ujutru. Sara nijednom nije videla more.

Kad su se vratile kući, mama se pravila da je sve u redu, ali Sara je znala da je nešto pošlo naopako. Svugde su bile kutije i majka je pakovala stvari.

„Idemo kod bake i deke“, rekla je mama vedro, ali oči su joj bile tupe i izgledale su obamrlo. „Nikad te nisu videli.“

Izvinila se Klio što je otpušta, ali devojka se nije bunila. Odlučila je da se ipak uda za Boba kasapina. Majka je kazala kako se nada da će biti srećna i Klio je otišla.

Sara se probudila usred noći. Mama nije bila u krevetu, ali ju je čula. Pratila je zvuk majčinog isprekidanog glasa i otišla u salon. Prozor je bio otvoren i prišla je da pogleda. Šta li mama radi napolju usred noći?

Mesečina je obasjavala cvetni vrt te i Sara je videla majku kako kleči u tankoj beloj spavaćici. Kidala je cveće. Čupala je biljke i bacala ih, jecajući i pričajući sama sa sobom. Podigla je nož i osovila se na noge. Ponovo se spustila na kolena pored voljenih ruža. Sekla je korenje, jedno za drugim. Sve do poslednjeg cveta.

Zatim se nagla i jecala, ljuljajući se napred-nazad, i dalje držeći nož.

Sara je skliznula na pod i ostala skrivena u mraku, pokrivši glavu rukama.

Ceo sutrašnji dan putovale su kočijom a prespavale su u jednoj gostionici. Majka je malo govorila, a Sara je čvrsto privijala lutku na grudi. U sobi je bio samo jedan krevet i srećno je spavala u majčinom naručju. Kad se ujutru probudila,

mama je sedela na prozoru i premetala brojanicu između prstiju dok se molila. Sara je slušala, ali nije razumela zašto majka iznova ponavlja iste reči.

„Oprosti mi, Hriste. Sama sam to sebi uradila. *Mea culpa, mea culpa...*“

Ponovo su se vozile kočijom sve dok nisu stigle do jednog grada. Mama je bila napeta i bleđa. Otresla je prašinu s ćerke i ispravila šešir. Uzela je Saru za ruku i dugo su hodale do ulice uokvirene drvećem.

Majka je prišla beloj ogradi i zaustavila se pred kapijom. „Gospode, molim te, molim te, neka mi oprostite“, prošaputala je. „O, molim te, Bože.“

Sara se zagledala u kuću pred njima. Nije bila mnogo veća od one u kojoj su živele, ali imala je lep trem i saksije s cvećem na prozorskim okvirima. Heklane zavese visile su na svim prozorima. Mnogo joj se dopala.

Kad su se zaustavile pred vratima, majka je duboko udahнула i pokucala. Jedna žena je otvorila. Bila je sitna, seda i nosila je cvetnu haljinu ispod bele kecelje. Dugo je gledala majku dok su joj se plave oči punile suzama. „Oh“, prošaputala je. „Oh. Oh...“

„Vratila sam se kući, majko“, rekla je mama. „Molim te, pusti me da se vratim kući.“

„Nije tako lako. Znaš da nije tako lako.“

„Nemam kuda da odem.“

Žena je pogledala Saru. „Ne moram ni da pitam je l' ovo tvoje dete“, rekla je, tužno se osmehujući. „Veoma je lepa.“

„Molim te, mama.“

Žena je širom otvorila vrata i pustila ih da uđu. Uvela ih je u malu sobu s mnogo knjiga. „Sačekaj ovde dok razgovaram s tvojim ocem“, rekla je i izašla. Mama se ushodala, kršeći

ruke. Jednom je zastala i zažmurila, pomerajući usne. Žena se vratila. Lice joj je bilo bleđo i izborano, a obrazi vlažni.

„Ne“, rekla je.

Jedna reč. To je sve. Ne.

Mama koraknu prema vratima, ali žena je zaustavi. „Samo će reći stvari koje će te još više povrediti.“

„Povrediti? Zar je moguće da patim više nego sad, mama?“

„Mej, molim te, nemoj...“

„Preklinjaću. Klećaću. Reći ću mu da je bio u pravu. *Jeste* bio u pravu.“

„Neće vredeti. Kazao je da je njegova ćerka mrtva.“

Mej je brzo prošla pored nje. „Nisam mrtva!“ Žena je dala znak Sari da ostane u sobi, pa požurila za mamom i zatvorila vrata za sobom. Sara je čekala i slušala udaljene glasove.

Mama je izašla posle nekog vremena. Lice joj je bilo bleđo, ali nije više plakala.

„Hajde, mila“, rekla je ravnim glasom. „Idemo.“

„Mej“, reče žena. „O, Mej...“ Gurnula joj je nešto u šaku. „To je sve što imam.“

Mama nije odgovorila. Iz druge sobe se čuo muški glas, ljut i zapovednički.

„Moram da idem“, kazala je žena. Mama je klimnula glavom i okrenula se.

Kad su stigle do kraja ulice, Mej je ispružila prste i pogledala novac koji joj je majka stavila u šaku. Tiho, isprekidano se nasmejala. Potom je uzela Saru za ruku i nastavila dalje. Suze su joj se slivale niz obraze.

Mama je prodala prsten s rubinom i bisere. Živela je sa Sarom u jednoj gostionici dok nije potrošila novac. Potom je prodala muzičku kutiju i neko vreme bilo im je prilično lepo

u jeftinom pansionu. Na kraju je zamolila ćerku da joj vrati kristalnog labuda i s tim novcem su dugo ostale u oronulom hotelu sve dok majka nije pronašla stračaru blizu njujorških dokova gde su se nastanile.

Sara je konačno videla more. Smeće je plutalo po površini. Ali ipak joj se mnogo dopalo.

Ponekad je odlazila da sedi na pristaništu. Volela je miris soli i natovarene brodove koji pristaju. Dopadalo joj se brčkavanje vode oko stubova ispod nje i kričanje galebova iznad glave.

Dokovi su vrveli od grubih muškaraca i mornara koji su dolazili iz celog sveta. Neki su svraćali kod majke i ona bi je tada zamolila da sačeka napolju dok ne odu. Nikad se nisu dugo zadržavali. Ponekad bi je neki štipnuo za obraz i rekao da će se vratiti kad malo poraste. Drugi su govorili da je lepša od mame, ali Sara je znala da to nije tačno.

Nije ih volela. Kad bi došli, mama bi se smejala i ponašala kao da se raduje što ih vidi. Ali čim bi otišli, plakala je i pila viski sve dok ne bi zaspala na neurednom krevetu pored prozora.

Sa sedam godina, Sara se pitala da li je Klio bila u pravu u vezi s božjom istinom.

Tada je čika Rab došao da živi s njima i prilike su se malo popravile. Muškarci ih više nisu često posećivali, mada se i to povremeno dešavalo kad čika Rabu ne bi novčići zveckali u džepu. Bio je krupan i priglup, a mama se prema njemu ophodila s naklonošću. Spavali su zajedno na krevetu pored prozora dok je Sara imala slamaricu na podu.

„Nije mnogo bistar“, rekla joj je majka, „ali ima dobro srce i pokušava da se brine o nama. Vremena su teška, mila, pa ponekad ne uspeva. Potrebna mu je mamina pomoć.“

Nekad je samo želeo da sedi ispred vrata, pije i peva pesme o ženama.

Kad je padala kiša, odlazio je s pajtašima u krčmu preko puta ulice. Mama je pila dok ne zaspi. Kako bi joj prošlo vreme, Sara je tražila limene kante i prala ih sve dok ne bi zasijale kao srebro. Stavljala ih je ispod mesta koja su prokišnavala. Zatim je sedela u tihoj stračari dok kiša pljušti i slušala muziku koju su kapi pravile dok su padale u kante.

Klio je bila u pravu i u vezi s plakanjem. Plakanje ne pomaže. Mama je plakala i plakala sve dok Sara ne bi poželela da pokrije uši kako je više nikad ne bi čula. Sve to plakanje ništa nije promenilo.

Kad su se druga deca rugala Sari i nazivala njenu majku svakojakim imenima, gledala ih je i nije odgovarala. Govorila su istinu, pa nije mogla da se raspravlja s njima. Kad bi osetila kako suze naviru i gomilaju se kao strahoviti pritisak, vruće, toliko vrele da je mislila kako će je sagoreti, potiskivala ih je sve dublje sve dok se nisu pretvorile u mali tvrdi kamen u njenom srcu. Naučila je da uzvraća pogled svojim mučiteljima i smeška im se s hladnom nadmenošću i prezirom. Naučila je da se pretvara kako je ništa što kažu ne može dotaći. A ponekad bi ubedila sebe da je zaista tako.

Sara je imala osam godina te zime kad se mama razbolela. Nije htela da dovedu doktora. Govorila je kako joj je samo potrebno da se odmori. Ali stanje se pogoršavalo i sve je teže disala. „Pazi na moju devojčicu, Rabe“, rekla je. Osmehnula se kao što dugo nije.

Umrla je ujutru. Prvi prolećni sunčev zrak obasjao joj je lice i brojanicu u mrtvački belim šakama. Rab je silovito ridao, ali Sara nije imala suza. Težina u njoj bila je prevelika da bi je podnela. Kad je Rab izašao, legla je pored mame i zagrlila je.

Majka je bila veoma hladna i ukručena. Sara je htela da je ugrije. Oči su joj bile vruće i činilo joj se da su pune peska. Zatvorila ih je i neprekidno šaputala: „Probudi se, mama.

Probudi se. Molim te, probudi se.“ Pošto se to nije desilo, nije mogla da zaustavi suze. „Hoću da idem s tobom. Povedi i mene. Bože, molim te, hoću da idem sa svojom mamom.“ Plakala je sve dok je iscrpljenost nije savladala. Probudila se tek kad ju je Rab podigao s kreveta. S njim je bilo nekoliko ljudi.

Sara je videla da nameravaju da odnesu majku i vikala je da je ostave na miru. Rab ju je čvrsto držao i umalo je nije ugušio svojom košuljom koja je smrdela dok su ostali umotavali majku u čaršav. Sara je zanemela kad je videla šta rade. Rab ju je pustio. Spustila se na pod i ostala nepomična.

Ljudi su razgovarali kao da nije tu. Možda više i nije bila. Možda je drugačija, kao što je mama jednom rekla.

„Kladim se da je Mej nekad bila prava lepotica“, rekao je jedan i počeo da ušiva pokrov oko majčinog lica.

„Bolje joj je mrtvoj“, odgovorio je Rab i ponovo zaplakao. „Sad bar nije nesrećna. Slobodna je.“

Slobodna, pomislila je Sara. Oslobodila me se. Da se nisam rodila, mama bi živela u lepoj kućici na selu s cvećem svugde okolo. Bila bi srećna. Bila bi živa.

„Samo malo“, rekao je jedan čovek, izvukao brojanicu iz maminih prstiju i spustio je devojčici na krilo. „Kladim se da bi volela da ih čuvaš, dušice.“ Završio je šivenje dok je Sara premetala brojanicu hladnim prstima i zurila u prazno.

Otišli su i odneli mamu. Sara je dugo sedela sama i pitala se hoće li Rab održati obećanje i brinuti o njoj. Noć se spustila, a on se još nije vratio. Sara je otišla na dokove i bacila brojanicu na smetlište. „Kakva je korist od tebe?“, povikala je prema nebu.

Nije bilo odgovora.

Setila se kako je mama otišla u veliku crkvu i razgovarala s čovekom u crnom. On je dugo govorio, a majka je slušala oborene glave dok su joj suze tekle niz obraze. Nikad se nije

vratila tamo, ali nekad je premetala brojanicu tankim prstima dok je kiša pljuštala po prozoru.

„Kakva je korist od tebe?!“, ponovo je povikala. „Reci mi!“ Jedan mornar koji je prolazio čudno ju je pogledao.

Rab se vratio tek dva dana kasnije, toliko pijan da nije znao ko je ona. Sedela je prekrštenih nogu, leđima okrenuta vatri dok ga je posmatrala. Samosažaljevao se i prljave suze su mu klizile niz obraze obrasle bradom. Kad god bi podigao grlić poluprazne boce, gledala je kako mu Adamova jabučica poskakuje. Posle nekog vremena se srušio i zahrkao. Ostatak viskija iscurio je u pukotine u podu. Sara je Raba pokrila ćebetom i sela pored njega. „Sve je u redu, Rabe. Sad ću se ja brinuti o tebi.“ Nije to mogla da radi onako kako je mama činila, ali naći će već neki način.

Kiša je dobovala po prozoru. Postavila je limene kante ispod rupa, pa je iz glave izbacila sve osim zvuka kapi koje padaju i stvaraju muziku u hladnoj, sumornoj sobi.

Drago joj je, govorila je sebi, zaista joj je drago. Niko neće kucati na vrata. Niko ih više neće uznemiravati.

Rab je ujutru osetio grižu savesti. Ponovo je plakao. „Moram da održim obećanje koje sam dao Mej inače neće počivati u miru.“ Zagnjurio je glavu u šake i pogledao je zakrvavljenim očima. „Šta da radim s tobom, dete? Treba mi piće. Baš mi treba.“ Pretražio je kredence, ali nije našao ništa osim konzerve pasulja. Otvorio ju je i pojeo polovinu, ostavivši joj ostatak. „Izaći ću da razmislim o svemu. Moram da razgovaram s nekim drugarima. Možda oni mogu da pomognu.“

Sara je legla na krevet i naslonila majčin jastuk na lice. Malo ju je umirio mamin miris koji se zadržao na njemu. Čekala je da se Rab vrati. Kako su sati prolazili, osetila je drhtanje duboko u sebi.

Bilo je hladno i počeo je sneg. Naložila je i pojela pasulj. Drhteći, uzela je ćebe s kreveta, obavila ga oko sebe i sela ispred vatre.

Sunce je zalazilo, a muk je podsećao na smrt. Osetila je kako sve u njoj usporava te je pomislila da će možda prestati da diše i umreti ako zažmuri i opusti se. Pokušala je da se usredsredi na to, ali čula je uzbuđen muški glas. Rabov.

„Bićeš zadovoljan, kunem se. Ona je dobro dete. Izgleda kao Mej. Lepotica. Prava lepota. I pametna je.“

Odahnula je kad je otvorio vrata. Nije bio pijan, samo pripit, a oči su mu veselo sijale. Osmehivao se prvi put posle više nedelja. „Sad će sve biti u redu, dete“, rekao je i uveo jednog muškarca u kolibu.

Neznanac je bio građen kao lučki radnik i pogled mu je bio grub. Ustuknula je pred njim.

„Ustani“, rekao je Rab i pomogao joj da se ispravi. „Ovaj gospodin je došao da te vidi. On radi za čoveka koji hoće da usvoji malu devojčicu.“

Sara nije znala o čemu Rab priča, ali joj se čovek koga je doveo uopšte nije dopao. Prišao joj je. Pokušala je da stane iza Raba, ali on ju je povukao ispred sebe. Neznanac joj je obuhvatio bradu i podigao joj glavu, pa je okrenuo s jedne strane na drugu, proučavajući je. Kad ju je napokon pustio, uhvatio je nekoliko pramenova njene plave kose i protrljao ih između prstiju.

„Lepa je“, rekao je i osmehnuo se. „Stvarno lepa. Ova će mu se dopasti.“

Srce joj je mahnito tuklo. Pogledala je Raba, ali on nije primetio da nešto nije u redu.

„Liči na majku“, kazao je Rab i glas mu je prepukao.

„Mršava je i prljava.“

„Siromašni smo“, odgovorio je Rab skrušeno.

Čovek je izvadio smotuljak novčanica iz džepa, odvojio dve i pružio ih Rabu. „Okupaj je i kupi joj pristojnu odeću. A onda je dovedi ovamo.“ Zapisao je adresu i otišao.

Rab je zakliktao. „Stvari idu nabolje za tebe, dete“, rekao je, široko se osmehujući. „Zar nisam obećao tvojoj majci da ću dobro paziti na tebe?“ Uzeo ju je za ruku i brzo je odveo do stračare nekoliko ulica dalje. Pokucao je i otvorila je žena u tankom ogrtaču. Kovrdžava smeđa kosa padala joj je na bleđa ramena. Imala je podočnjake ispod očiju boje lešnika.

„Potrebna mi je tvoja pomoć, Stela.“ Objasnio joj je sve, a ona se namrštila i ujela za donju usnu.

„Jesi li siguran, Rabe? Nisi se samo napio, je l' da? Nešto mi tu smrdi. Zar ti nije rekao ime?“

„Nisam ga ni pitao, ali znam za koga radi. Radli mi je rekao. Gospon koji hoće da je usvoji bogat je kao Krez i na položaju je u vladi.“

„Zašto onda traži ćerku na dokovima?“

„Nije važno, zar ne? To je najbolja prilika koja će joj se pružiti, a obećao sam Mej.“ Glas mu je zadrhtao od potisnutih suza.

Stela ga je tužno pogledala. „Ne brini, Rabe. Lepo ću dote-rati dete. Idi i popij nešto, pa se vrati kasnije. Biće spremna.“

Otišao je, a Stela je preturala po ormanu dok nije našla nešto mekano i ružičasto. „Odmah se vraćam“, rekla je i uzela kofu kako bi donela vodu. Kad se vratila, zagrejala je malo u šerpi. „Dobro se operi. Nijedan muškarac ne voli prljave devojčice.“

Sara ju je poslušala iako joj se stomak sve više grčio od straha.

Stela joj je preostalom vodom oprala kosu. „Imaš najlepšu kosu koju sam ikad videla. Izgleda kao sunčeva svetlost. I te plave oči su divne.“

Žena je suzila ružičastu bluzu. Zatim joj je napravila pletenice u koje je uplela plave trake. Sara se setila kako je

njena mama to uradila dok su živele na selu. Ili je to samo sanjala? Stela joj je stavila ružičastu boju na hladne obraze i usne, pa je nežno razmazala. „Mnogo si bleđa. Ne boj se, dušice. Ko bi povredio lepog anđelka kao što si ti?“

Rab se vratio sutradan. Bio je pijan i novčići mu nisu zveckali u džepovima. Oči su mu bile iskolačene, tupe i pune smušenog bola. „Zdravo, dete. Izgleda da je ovo rastanak, a?“

Čvrsto ga je zagrllila. „Nemoj da me teraš, Rabe. Zadrži me kod sebe. Budi moj otac.“

„Ma nemoj? A šta da radim s detetom, a?“ Odgurnuo ju je i tužno joj se osmehnuo. „Imam dovoljno muka.“

„Nećeš morati ništa da radiš. Umem da brinem o sebi. Mogu da se staram i o tebi.“

„A kako ćeš to da radiš? Nisi dovoljno velika da radiš bilo šta s novcem. Hoćeš da kradeš kao ja? Ne. Otići ćeš kod bogatuna i lepo živeti. Hajde sad.“

Dugo su pešačili. Smrkavalo se. Sara se plašila senki i čvrsto je stezala Rabovu ruku. Prolazili su pored saluna iz kojih su se orili glasna muzika, vika i pevanje. Išli su ulicama s velikim otmenim kućama kakve nikad nije videla. Osvetljeni prozori izgledali su kao velike blistave oči koje prate svaki njen pokret. Nije pripadala tamo, a oni su to znali i hteli su da je oteraju. Drhteći, Sara se pribila uz Raba. Zaustavljao je ljude da ih pita za odredište, pokazujući im izgužvani list hartije.

Noge su je bolele, a stomak joj je krčao. Rab se zaustavio i podigao pogled prema velikoj kući okruženoj mnoštvom sličnih građevina. „Nije li ovo veličanstveno?!“ Zurio je sa strahopoštovanjem.

Nije bilo cveća. Kamen. Hladan. Mračan. Sara je bila previše iznurena i sela je na donji stepenik, nesrećna. Želela je da je u stračari pored dokova dok plima nanosi miris mora.

„Hajde, dete. Još nekoliko koraka i kod kuće si“, rekao je Rab i povukao je na noge. Bojažljivo je pogledala veliku mesinganu lavlju glavu na vratima. Rab je uhvatio kotur u iskeženim čeljustima i udario o vrata. „Otmemo“, promrsio je.

Čovek u tamnom odelu je otvorio i prezrivo ih odmerio. Rab mu je pružio papir pre nego što je poslužitelj stigao da mu zatvori vrata ispred nosa. Čovek je pročitao cedulju, pa otvorio vrata tek toliko da mogu da uđu.

„Ovuda“, rekao je hladno.

Unutra je bilo toplo i osećao se slatkast miris. Sara je ugledala prostranu sobu s divnim tepihom i cvetnom šarom na blistavom drvenom podu. S tavanice je sijala svetlost nalik draguljima. Nikad nije videla nešto tako lepo. *Mora da raj ovako izgleda*, pomislila je zadivljeno.

Riđokosa žena tamnih očiju i punih crvenih usana došla je da ih pozdravi. Nosila je lepu crnu haljinu s perlicama koje su se presijavale na ramenima i jedrim grudima. Blago se namrštila kad je ugledala Saru. Sevnula je očima na Raba, pa blago pogledala devojčicu. Sagla se i pružila ruku. „Ja sam Sali. Kako se zoveš, dušice?“

Sara ju je samo pogledala i sakrila se iza Raba.

„Stidljiva je“, rekao je kao da se izvinjava. „Ne obraćajte pažnju na nju.“

Sali se ispravila i grubo ga pogledala. „Jeste li sigurni da znate šta radite, gospodine?“

„Naravno da znam. Ovo je veoma lepa kuća, gospojo. Nimalo slična rupi u kojoj smo živeli.“

„Pođite stepenicama s desne strane“, rekla je ravnim glasom. „Prva vrata sleva. Sačekajte tamo.“ Ispružila je ruku pre nego što je Rab stigao da načini drugi korak i zaustavila ga. „Ako ste pametni, poslušajte moj savet. Idite odmah. Vratite je kući.“

„Što bih to uradio?“

„Nećete je nikad više videti posle ove noći.“

Slegnuo je ramenima. „Ionako nije moja. Je l' on ovde? Mislim na onog krupnog momka.“

„Uskoro će doći i držaćete jezik za zubima ako imate i malo mozga u glavi.“

Rab je pošao prema stepenicama. Sara je htela da istrči iz kuće, ali čvrsto ju je držao za ruku. Osvrnula se i videla kako je žena u crnom posmatra. Izraz joj je bio tužan.

U sobi na spratu je sve bilo veliko: komoda od mahagonija, kamin od crvene opeke, radni sto od tikovine, krevet s mesinganim okvirom. U uglu je umivaonik od belog mermera stajao pored držača za peškire od mesinga toliko uglančanog da je izgledao kao pravo zlato. Sve lampe su imale rese s perlicama, a draperije na prozorima crvene kao krv bile su navučene kako niko ne bi video unutra. Ili napolje.

„Sedi tamo i odmori se, dete“, rekao je Rab, potapšao je po leđima i pokazao na naslonjaču. Bila je istovetna onoj na kojoj je mama sedela u kući na selu. Sari srce odjednom ubrzano počeo da kuca. Je li moguće da je ista?

Šta ako se njen otac pokajao? Ako je sve ovo vreme tragao za mamom i njom, pa saznao gde su i šta se desilo? Šta ako mu je žao zbog svih ružnih stvari koje je rekao i ipak je želi? Srce joj je sve brže kucalo kako su je ispunjavali nada i snovi izgrađeni na očajanju i strahu.

Rab je prišao stolu pored prozora. „Vidi ti ovo.“ S ljubavlju je prešao prstima po nizu kristalnih karafa. Izvadio je zapušač iz jedne i pomirisao tečnost boje ćilibara.

„Au...“ Uzdahnuo je, prineo je usnama i nagnuo. Iskapio je polovinu i rukavom obrisao usne. „Nikad nisam bio bliže

raju.“ Izvadio je zapušač iz druge boce i sipao malo tečnosti u onu iz koje je maločas pio. Podigao ih je da vidi da li je ravnomerno natočio, pažljivo ih spustio i vratio zapušače.

Otvorio je vitrinu i počeo da pretura, strpavši nešto u džep. Zatim je prišao radnom stolu i nastavio da puni džepove.

Sara je čula tih smeh. Kapci su joj bili teški i naslonila je glavu. Kad li će njen otac doći? Rab se vratio kristalnim karafama i otpio iz još dva.

„Dopada ti se moj brendi?“ začuo se dubok, tih glas.

Sara je iznenađeno podigla glavu. To ipak nije njen otac već visok, markantan neznamac. Oči su mu blistale. Pomislila je kako nikad nije videla tako hladno i lepo lice. Bio je odeven u crno i nosio je šešir koji se presijavao.

Rab je vratio zapušač u kristalnu bocu i spustio je natrag na srebrni poslužavnik. „Odavno nisam popio nešto tako lepo“, odgovorio je. Sara je primetila kako je prebledelo dok ga je čovek čudno posmatrao. Rab se nakašljao i uzvrpoljio. Izgledao je nervozno.

Čovek je skinuo šešir i spustio ga na sto. Potom je skinuo rukavice i ubacio ih u fioku.

Saru je neznamac toliko opčinio da nije odmah primetila drugog čoveka koji je stajao iza njega. Iznenađeno je zatrep-tala. Bio je to isti čovek koji je došao na dokove i proučavao je. Priljubila se uz naslonjaču. Čovek je posmatrao Raba i njegove oči su je podsetile na pacove u uličici iza stračare. Potom je pogledala otmenog gospodina i otkrila da joj se blago osmehuje. Ali umesto da je osmejak umiri, utroba joj je zadrhtala. Zašto li je tako gleda, kao da je gladan a ona je nešto što želi da pojede?

„Kako se zove?“ pitao je, ne skidajući pogled s nje.

Rab je otvorio usta. Izgledao je zbunjeno. „Ne znam.“ Smušeno se nasmejao. Bilo je očigledno da se napio.

„Kako ju je majka zvala?“, pitao je čovek zajedljivo.

„Mila... ali možete je zvati kako god hoćete.“

Čovek se kratko nasmejao, pa prezrivo odmerio Raba. Pomno se zagledao u Saru. Bojala se, toliko se uplašila da nije mogla da se pomeri kad je pošao prema njoj. Ponovo se osmehnuo i zaustavio. Oči su mu čudno blistale. Izvukao je svežanj novčanica iz džepa pantalona i sklonio zlatnu klipsu. Izbrojao je nekoliko novčanica i pružio ih Rabu ne pogledavši ga.

Rab je nestrpljivo prihvatio novac, prebrojao ga i gurnuo u džep. „Hvala, gospon. Bogo, kad mi je stari Radli rekao da tražite ćerku, nisam mogao da verujem koliko to dete ima sreće. A mogu vam reći da je život nije mazio.“ Nastavio je da brblja i dvaput izgovorio gospodinovo ime, previše pijan i glup da vidi kako se ovome izraz lica promenio.

Ali Sara je primetila.

Bio je besan, i ne samo to. Izgledao je... Sara se ponovo stresla. Nije bila sigurna kako je izgledao, ali nije slutilo na dobro. Pogledala je Raba, osetivši kako se u njoj ponovo pokreće strava. On je mleo dalje, pokušavajući da se dodvori čoveku koji je stajao ispred nje. Nije čak primetio neupadljivi znak koji je dao osobi koja je stajala iza Raba. Vrisak joj je zaparao grlo, ali nije izašao. Nije mogao. Glas joj se sledio od užasa, baš kao i ostatak tela. Užasnuto je gledala kako Rab i dalje priča. Nije prestao sve dok mu se crni gajtan nije našao oko vrata. Iskolačio je oči. Gušeći se, grebao je vrat i pustio sebi krv prljavim nohtima.

Sara skoči sa stolice i potrča prema vratima. Okretala je kvaku i vukla, pokušavajući da pobegne, ali vrata se nisu otvorila. Čula je kako Rab krklja, izmahujući i stružući nogama dok se borio. Udarala je pesnicama po vratima i vrištala.

Grubi dlan pokrio joj je usta i odvuкао je od vrata. Šutila je, grizla i otimala se – ali ništa nije postigla. Čoveku je telo bilo poput stene. Uhvatio ju je za ruke i bolno ih prikovao iznad njene glave, dok joj je drugom jače pritisnuo usta.

Rab je začutao.

„Iznesi ga odavde“, kazao je čovek koji ju je držao. Rab je ležao na podu, užasno izobličienog lica, s crnim gajtanom obavijenim oko vrata. Čovek koji je došao u stračaru popustio je gajtan i vratio ga u džep. Zatim je podigao Raba i prebacio ga preko ramena.

„Svi će misliti da se napio.“

„Pre nego što ga baciš u reku, pretraži mu džepove i vrati sve što mi je ukrao“, zapovedi hladan glas iznad nje.

„U redu, gospodine.“

Sara je čula kako se vrata otvaraju, pa zatvaraju.

Kad ju je čovek pustio, otrčala je u najdalji ugao sobe i šćučurila se. On je dugo stajao nasred sobe i posmatrao je. Potom je prišao mermernom stalku i sipao vodu u porcelanski umivaonik. Iscedio je belu tkaninu i pošao prema njoj. Priljubila se uza zid što je više mogla. Čučnuo je i uhvatio je za bradu.

„Previše si lepa za šminku“, rekao je i počeo da joj briše lice.

Silovito je drhtala od njegovih dodira. Pogledala je mesto na kome je Rab ležao. Čovek joj je zabacio bradu.

„Mislim da ti ona pijana hulja nije bio otac. Nimalo ne ličiš na njega i imaš pametne oči.“ Obrisao joj je ruž s obraza i usana, pa bacio tkaninu. „Pogledaj me, mala.“

Sara je poslušala. Srce joj je toliko brzo udaralo da joj se celo telo treslo od užasa.

Držao joj je lice tako da nije mogla da skrene pogled. „Sve dok budeš radila ono što ti kažem, lepo ćemo se slagati.“

Blago se osmehnuo i pomilovao je po obrazu. Oči su mu čudno sijale. „Kako se zoveš?“

Sara nije mogla da odgovori.

Dodirivao ju je po kosi, vratu, ruci. „Nije ni važno. Zvaću te Anđela.“ Ispravio se i uhvatio je za ruku. „Hajde, Anđela. Moram da te naučim nekim stvarima.“ Podigao ju je i posadio na veliki krevet. „Možeš me zvati Vojvoda kad ti se vrati moć govora.“ Skinuo je crni svileni frak. „A to ćeš se uskoro desiti.“ Ponovo se osmehnuo, skinuo kravatu i polako počeo da otkopčava košulju.

Do jutra je Sara otkrila da je Klio bila u pravu u vezi s božjom istinom.

Pikos